

Kostskúlin.

Ein tjóð, ið ikki letur hitt uppvaksandi ættarliðið fáa hitt besta í beinini, kann av sonnum ikki sigast at vera ein livsfrisk tjóð. Hesa livsmegina, ið spretta skal í samband við hægri skúlskipin, hava vit ikki átt. Hesar menningarstøðirnar hava bert verið ein víðfáningur, tær hava ikki átt so frætt sum egjið høli til hin skúlasokjandi ungdomin.

Tað eru mong ár, síðani javnaðarflokkurin fór undir at troðka á fyrri at fáa kostskúlamálið loyst, men lítið hevur horið til. Úrslitið er tí, at lykilin til lærdóms her á landi framvegis er peningapungurinn og ikki evnini. — Hetta brek er slíkur samfelagsskaði, at málið nú mæi loysast uttan dvøl, og javnaðarflokkurin, sum í hesum føri er einasti flokkur, ið leggur til brots fyrri ungdominum, skal eiga mikla tokk fyrri hetta fræga tiltak. Tað er nú vón ungfolksins, at tað nú endiliga og av sonnum fer at eydnast flokkinum at vinna hinar flokkarnar fyrri kostskúlamálinum. Hetta er einki minni enn eitt mentunnar- og menningarligt hungursróp frá Føroya ungdomi.

Lesandi unglingi.

Ognarjorðin.

Kongsjorðin er yvirtikin, og nevnd er sett at gera nýggjar reglur fyrri jarðabrákinum og her er sanniliga nógv at triva í.

Ein táttur tykist hava verið lítið til umrøðu í samband við framtíðar jarðaskipan okkara. Tað er ognarjorðin. Henda jorð er nú í nógvum fornum so sunduraváð, at lítill nytta man vera í henni. Og vit vita fullvæl, at tað valla verður at ganga framá, hvat hesum víðvíkur. Tað er vitleyst og óráttvíst, at nakrir einstaklingar skulu eiga jorðina, hava hals- og handsrætt yvir henni, og tað má vera skylda samfelagsins at ansa eftir, at hitt mesta fæst burtur úr jorðini, men samfelagið kann ikki so lætt koma til tað, tá jorðin er á privatum hondum. — Samfelagið eigur tí eisini at yvirtaka alla ognarjorðina eftir einum nærri ásetti um áramáli. Samstundis verður so stóða tikin til endurgjaldsspurningin. *Smábrúkarí.*

hugskot

Hin kendi sosialistiskri ritihøvundurin Gustav Bang, sáli, segði einaferð um kapitalismuna:

— Ikki veð at *modarbejdes* kan den kapitalistiske udvikling overvinde, men ved at *fuldkommes*, og kun proletariatet, hvis klasseinteresser peger ud over kapitalismen, magter, i kraft af sin masse, at løse denne opgave. Jo større dette tal er, og jo klarere det er sig sin stilling bevidst, des nærmere er sejren. Idet kapitalen stadig producerer nye mængder af proletarer og stadig ved sit tryk bidrager til at berøve dem alle illusioner om selvstændighed og økonomisk frihed, bereder den således selv vejen for det nye sam-

fund, der er slutpunktet på hele den kapitalistiske udvikling, målet for det bevidste proletariats bestræbelser: et samfund, hvor al klasseforskel er slettet, hvor proletariatet ikke er formindsket, men *afskaffet*, hvor ikke en del af dets medlemmer er hævet op til småborgerlige kår, men *hele befolkningen* fra øverst til nederst er skabt om til en befolkning af arbejdende individer, der *ikke* er proletarerer, men socialt og økonomisk fri mennesker, fuldt berettigede sambesiddere af de produktionsmidler, ved hvis hjælp de arbejder, med al udbytning afstyret og alle udsigter åbne til den højeste grad af materielt velvære og åndelig kultur.

SOSIALURIN
Viðmerkingar

Tá tað nú einaferð ikki kann verða annarleiðis við hvalaveiðuni enn so, at privat kapitalur skal sloðast uppi í, hví so ikki eisini geva fjöldin høvi til at gera hennara íleggingar?

Tað mátti verið fólkavaldu monnum okkara ein serstøk gleði at tikið stig, so arbeiðsfólkið undir sera lagaligum treytum eisini slapp upp í part — eitt nú teir, ið arbeiða á hvalastøðunum og umborð á veiðibátunum. — Sjalvandi skuldu hesir kunnað, eftir ávisum áramálum, gjørt eins stórir partaeigarar og stórmenninir. Harvið komu fleiri og fleiri at havt áhugamál at rokja í samband við hvalaveiðina, og stórmannakapitalurin slapp ikki so lættliga at lopið frá, um hann ikki helt seg hava nógv miklan vinning av at vera uppi í. Bæði almennur og privat peningur eins og raksturinn var tá betri tryggjaður og gbetri vardur. Sum nú er skipað, sær tað ikki annarleiðis út, enn at almennur peningur verður spáðaður til fyrri at tryggja privatkapitalin onkunsvegna.

MILLUM UNGFÓLK

Janus sat á vetshúsinum og drakk, tá ein maður kom til hansara og sigur við hann:

— Situr tú her, sum um einki var hent. Beint nú situr kona tín heima við hús og er ótrúgv móti tær, og tað saman við einum av tínum bestu vinum.

Janus bæði rodnði og bliknaði, reiði seg frá borðinum og tók dik á seg heim til húsar. Men stutta løtu eftir kom hann aftur, setur seg og sigur við mannin, ið hevði sagt honum tíðindini:

— Altíð gert tú so nógv av. Eg havi aldri sæð handan mannin fyrr.

— Eg vil ikki hava, at dóttur mín skal vera bundin til ein idiot fyrri restina av livinum, segði heilsolumaðurin við friggjaran.

— Nei, tað er rætt tað, ið eg haldi,

svaraði friggjarin. Tí vil eg so fegin hava hana frá tygum.

— Hvar fert tú, sigur pápin við litla son sín, ið fer út við kufferti í hondini.

— Eg vil ikki búgva her longur, tí mamma sigur, at eg gerist tær líkari fyrri hvønn dag, ið gongur.

Ein ungur maður skuldi læra at koyra bil og var ein dagin úti við koyrileraranum. Á leiðini koyrir hann inn í ein urtagarð. Tá sigur lærarin við hann:

— Nú er vist best, at tú setur hann í fyrsta gear, tí um eitt lítið bil eru vit í einari stórari skóg.

Vísdomsord:

Tað eru trý ting, ið ein kvinna hevur torført við at fáa mannin at gera: Fara upp um morgunin, leggja ávisina frá sær og hjálpa til við uppvaskinum.

Um Gud doyr, er alt loyvt.

Um tú vilt læra virðið av peningunum at kenna — so læna tær nakrar.

veitst tú

at eitt mannhjarta í 12 tímar brúkar so nógvu orku, sum var nógv miklið til at lyft 65 tons um 1 fót upp frá jorðini.

at tað í amerikanskum heimum eru 7,5 milj. fleiri fjarsýnstól enn bæðikar. at Noreg enn torvar 36.000 km av veg, ið koma at kosta umleið 15 milj. ardir kr.

at um 2 ár verður amerikonsk verksmíðja líðug við rakett-drivið flogfar, ið kemur at flúgva 6100 km tíman. at fólkatalið í Írlandi minkar við 40.000 um árið orsakað av burturflytan.

at ol í hermetiskt afturlatnum dós-um er vordíð serliga væl umtókt í Onglandi.

Hækkan av ellis og avlamsirentuni

Føroya Javnaðarflokkur hevur lagt inn á ting:

Ændringsforslag til

arbejds- og socialministeriets bekendtgørelse af den 17. marts 1953 om alders- og invaliderentens størrelse på Færøerne:

I stedet for stykke 2 o. s. v. sættes:

Alders- og invaliderentens årlige grundbeløb (jfr. aldersrentelovens og invalideforsikringslovens § 5, stk. 1):

Til ægtepar, når begge opfylder betingelserne for at opnå rente 2.700

Til enlige personer samt ægtepar, når kun den ene af ægtefællerne opfylder betingelserne 1.800

Ventetillæg (jfr. aldersrentelovens § 5, stk. 3):

Til ægtepar, når begge opfylder betingelserne

for at opnå rente. Ved opsættelse til den ældste ægtefælles fyldte 67 år.

120

70 år og derefter

240

Til enlige samt ægtepar, når kun den ene ægtefælle opfylder betingelserne. Ved opsættelse til det 67. år

84

70 år

168

Lommepegene til beboerne kommunale alderdomshjem (jfr. aldersrentelovens § 13, stk. 3): årlig

288

Invalidetillæg (jfr. invalideforsikringslovens § 5, stk. 2. a): årlig

276

Hjælpeledstillæg (jfr. invalideforsikringslovens § 5, stk. 2. b): årlig

756

Viðmerkingar.

Tá ið kríggið fjaraði av, var javnaðarflokkurin við til at reisa spurningin av ellisrentuni og avlamsirentuni, so hon kom at vera á hædd við ellis- og avlamsirentuna á landinum í Danmark.

Úrslitið var, at ríkisstjórnin og teir triggir samgonguflokkarnir vórðu samdir um ta ellis- og avlamsirentuskipan, vit hava í dag.

Hon kennist mangastaðni sum eitt stórt framstig og ein stórir sosialur beti kring um í landinum.

Allar samráðingar og sjálv samtyktin av hesi skipan legdu út frá, at tað skuldi liggja fast, at tær viðari ábøtur og dýrtíðarviðbøtur, ið komu at falla t. d. ellis- og avlamsirentunum í Danmark í lut, skuldu eisini ognast ellis- og avlamsirentunum í Føroyum. At ansa eftir hesum skuldi liggja hjá landsstýrinum.

Er vordíð ansað eftir hesum?

Tessverri meg vit ásanna, at her hevur svikið.

Meðan ellis- og avlamsirentuni í Danmark ferð eftir ferð hava fingið ábøtur og dýrtíðarviðbøtur, hava ellis- og avlamsirentuni í Føroyum bara eina ferð, síðan lógin varð samtykt í 1949, fingið eina dýrtíðarviðbøtur uppá 25 pst., ið slakliga svaraði til dýrtíðarvækturinn.

Her er ikki ætlanin hildin, og hava ellis- og avlamsirentuni í Føroyum verið fyrri ringum býti, og eru tøy munandi verri stødd enn ellis- og avlamsirentuni í Danmark.

Til bráfeingis botan av hesum mismuni er framman fyrri setta uppskot til broytan av kunngerð um ellis- og avlamsirentuna í Føroyum á hædd við ellis- og avlamsirentuna hjá fólki úti á landinum í Danmark.

Føroya Javnaðarflokkur,
P. M. Dam.

Haldið Sosialin!

og

Setið lýsing tygara

í

SOSIALIN